

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	A.R. Boelens	Datum	31 mei 2023
Doorkiesnummer	14030	Kenmerk	11151853
E-mail	a.boelens@utrecht.nl	Onderwerp	Dashboard Werk en Inkomen eerste kwartaal 2023
Bijlage(n)	2	Beleidsveld	Werk en Inkomen

Geachte leden van de raad,

We helpen Utrechters om financieel zelfstandig en schuldevrij te worden en te blijven. We ondersteunen Utrechters bij het vinden van werk, stimuleren actief meedoen als werken nog niet kan en we bieden financiële ondersteuning waar nodig. In deze Dashboardbrief informeren we u over belangrijke ontwikkelingen op het gebied van Werk en Inkomen in het afgelopen kwartaal. Bij deze brief ontvangt u standaard twee bijlagen: het Dashboard Werk en Inkomen en de Monitor Werk en Inkomen. In het Dashboard staan de belangrijkste indicatoren voor Werk en Inkomen over het eerste kwartaal van 2023. De Monitor geeft in een infographic een beeld van de ontwikkelingen rond het aantal bijstandsuitkeringen.

Evaluatie en vooruitblik Werkwinkel Utrecht

De Werkwinkel ondersteunt inwoners dichtbij en op maat bij hun weg naar (vrijwilligers)werk of een opleiding. Het is een eenvoudige en laagdrempelige toegang tot de kennis, het aanbod en het netwerk van de samenwerkende partijen; Werk en Inkomen, UWV, Buurtteams, DOCK, Leerwerkloket, en VCU. De Werkwinkel organiseert inloopspreekuren op drie vaste locaties in Overvecht, Kanaleneiland en Rivieren-Dichterswijk. Daarnaast zijn er in 2022 ook pop-up inloopspreekuren gestart op een basisschool en in bibliotheken. Dit heeft geleid tot een groeiend aantal bezoekers.

Resultaten

In 2022 heeft de Werkwinkel 391 inwoners geholpen met stappen richting werk of scholing. Het merendeel van de bezoekers is vrouw (60%). En 43% van de bezoekers is niet in beeld bij een uitkerende instantie. Ruim 30% van de bezoekers is geholpen aan een baan, vrijwilligerswerk of een opleiding. Daarnaast ondersteunde de Werkwinkel inwoners met een tussenstap zoals bijvoorbeeld een taal- of computercursus, een competentietest of hulp bij problemen in de thuissituatie. Bezoekers beoordeelden de dienstverlening van de Werkwinkel als positief, vooral door de tijd die wordt genomen, de hulpvaardigheid, het meedenken en het in contact blijven.

Datum 31 mei 2023
Ons kenmerk 11151853

Vervolg

In 2024 willen we bereikbaar zijn voor alle inwoners van de stad Utrecht die de dienstverlening van de Werkwinkel nodig hebben. Hiervoor zoeken we nog meer aansluiting in andere wijken, bijvoorbeeld via de buurtagenda's die dit jaar opgesteld worden. Ook gaan we in Overvecht nog meer outreachend werken door wijkbewoners met een groot netwerk aan de Werkwinkel te verbinden.

Tot slot onderzoeken we komend jaar de positionering van de Werkwinkel ten opzichte van het toekomstige Regionale Werk Centrum (RWC), waarbij we kansen zien om de Werkwinkels als satellieten van het RWC in te zetten.

Virtueel Inkomstenloket (VIL) en bijzondere bijstand (toezegging 23/T23)

Om het recht op bijzondere bijstand te bepalen zijn er verschillende documenten nodig om de aanvraag goed te kunnen beoordelen. Om het proces voor inwoners te vergemakkelijken, hebben wij u tijdens het commissiedebat over bestaanszekerheid op 19 januari 2023 toegezegd te onderzoeken of (een deel van) de aanvraag van bijzondere bijstand via het VIL kan lopen. We zien hier inderdaad mogelijkheden toe. We gaan daarom aan de slag met een pilot om de draagkrachtberekening via het VIL te laten verlopen. We streven niet naar een volledige geautomatiseerde aanvraag. Bijzondere bijstand is een type regeling waarbij we kijken naar de bijzondere omstandigheden en waarbij we zo nodig en waar mogelijk maatwerk verlenen. Dat vraagt per situatie om een inhoudelijke beoordeling en afweging. Als het echter lukt om de draagkrachtberekening via het VIL te laten lopen, scheelt dat al veel papierwerk tijdens een aanvraag. Een groot deel van de gegevens worden dan geautomatiseerd opgehaald en daarmee wordt een aanvraag voor inwoners een stuk makkelijker. Over het verloop van de pilot houden we u via de Dashboardbrief op de hoogte.

Hoofdzaak Werk

Voor mensen met een psychische kwetsbaarheid is het verkrijgen en behouden van werk niet altijd vanzelfsprekend, maar wel heel belangrijk. Werk geeft structuur, voldoening, contacten en bestaanszekerheid en kan daarmee bijdragen aan herstel. Sinds mei 2016 bieden we trajecten aan voor mensen met een ernstige psychische aandoening (EPA), die in behandeling en/of begeleiding zijn bij een GGZ-(behandel)team en aan het werk willen. De methode Individuele Plaatsing en Steun (IPS) is speciaal ontwikkeld om deze inwoners te ondersteunen bij het vinden en houden van een baan.

Om de samenwerking tussen de GGZ-aanbieders, UWV, Werk en Inkomen en de Werkgeversservicepunten in de arbeidsmarktregio Midden-Utrecht verder te verbeteren is recent het project Hoofdzaak Werk van start gegaan. Het doel is de kansen op de arbeidsmarkt voor inwoners met een ernstige psychiatrische aandoening door goede voorlichting en ondersteuning van werkgevers te vergroten en vroegtijdig uitval te voorkomen. Vanaf 1 maart kan iedere Utrechter en ook andere inwoners in de regio die in behandeling en/of begeleiding zijn, met of zonder baan, via de gemeente in aanmerking komen voor een IPS-traject. Deze regeling wordt met middelen vanuit het Rijk gesubsidieerd. Maar er is meer nodig dan IPS, want de behoefte aan ondersteuning voor mensen met een psychische kwetsbaarheid is onveranderd hoog. Zo ontvangt bijvoorbeeld een derde van de uitkeringsgerechtigden GGZ zorg. Dit is 3,5 keer zoveel als werkenden. Vanuit het project Hoofdzaak Werk bekijken we wat mensen met een psychische aandoening nog meer nodig hebben om de beweging naar werk te maken en de baan te houden.

Uitkomsten klanttevredenheidsonderzoek U-pas

Elke twee jaar voert het U-pas bureau een klanttevredenheidsonderzoek (KTO) uit onder U-pashouders. Het laatste KTO was in 2020. Eind 2022/begin 2023 is het meest recentelijke KTO uitgevoerd. Met het KTO wordt de waardering voor de U-pas, de communicatie en de dienstverlening gemeten, om zo een betere aansluiting te vinden bij de behoeftes van U-pashouders en partners. Ook worden de uitkomsten van het KTO gebruikt voor de doorontwikkeling van de U-pas. In totaal zijn van de 39.451 (stand maart 2023) 15.500 U-pashouders digitaal benaderd met het verzoek het KTO in te vullen. Dit is de doelgroep die een onlineaccount heeft aangemaakt of een e-mailadres heeft opgegeven. Van de 15.500 uitgenodigde U-pashouders hebben ongeveer 2200 U-pashouders (14%) het KTO ingevuld. Naast de U-pashouders zijn er 1373 partners uitgenodigd om het KTO in te vullen. Hiervan hebben 178 partners (13%) gereageerd.

De U-pas: gemiddeld een 7,9!

Ten opzichte van 2020 is de tevredenheid over de U-pas flink gestegen met 0,3 punt van een 7,6 naar een 7,9. U-pas houders die gebruik maken van het gezinstegoed zijn het meest tevreden met de U-pas. Zij geven de U-pas gemiddeld zelfs een 8,1. Ook de tevredenheid onder de partners van de U-pas is gestegen t.o.v. van 2022, met ook een stijging van 0,3 punt naar een gemiddelde van een 8,0.

Het merendeel van de U-pashouders heeft aangegeven dat zij het ruime aanbod aan acties binnen de U-pas het grootste voordeel vinden van de pas. Dit geldt voor het ruime aanbod, maar ook de mogelijkheden voor een gratis abonnement bij de bibliotheek, korting bij de kapper of het meedoen aan een schaaktoernooi. Dit zien we ook terug in het aandeel U-pashouders dat hun tegoed heeft gebruikt (op het moment dat de uitvraag KTO is gedaan). Dit cijfer is gestegen van 79% naar 87%. Daarnaast zien we ook terug dat de bekendheid van het tegoed is gestegen. Dit is met name op het gebied van vervoer en sport. Dit zijn dan ook de bekendste en meest gebruikte activiteiten binnen de U-pas.

Wensen en aanbevelingen

Naast alle positieve uitkomsten over de U-pas is het KTO ook een belangrijk instrument om input op te halen als het gaat om de wensen van onze U-pashouders. Dit biedt een mooie basis om de U-pas verder door te ontwikkelen in samenhang met het nieuwe armoedebeleid. Voorbeelden van de te overwegen keuzes/ontwikkelingen op basis van het KTO zijn:

1. Het verder ontschotten van de U-pas door de inzet van het tegoed voor sommige doelen niet alleen voor kinderen, maar ook voor volwassenen mogelijk te maken.
2. De mogelijkheden om het tegoed online te besteden. Het is momenteel nog niet mogelijk om de U-pas te gebruiken als digitaal middel, net als IDEAL. Met ingang van 1 juli 2024 moet er opnieuw aanbesteed worden voor de U-pas. Deze ontwikkeling wordt hierin meegenomen.
3. De indexering van het U-pas tegoed.

Naast de wensen vanuit de U-pashouders zijn er ook uit het KTO een paar belangrijke aanbevelingen gekomen waar we mee aan de slag willen. Dit gaat met name over de bekendheid van het gezinstegoed en de (armoede)regelingen van de gemeente Utrecht. Hier zijn we als gemeente al hard mee aan de slag, zo ook voor de U-pas.

Aan het einde van dit U-pas jaar (tot 1 juli 2023) en het begin van een nieuw U-pas jaar (per 1 juli 2023) is het een goed moment om actief, maar laagdrempelig extra te communiceren over het gezinstegoed en de regelingen van de gemeente. Dit doen we in de communicatie richting U-pashouders over de jaarovergang en het nieuwe U-pasjaar via fysieke brieven, online berichten, de

nieuwsbrief en social media. Ook wordt er in de communicatiecampagne extra aandacht besteed aan de U-pas en overige (armoede)regelingen van de gemeente Utrecht.

Toezegging dierenartskosten en de U-pas

Tijdens het commissiedebat over de Programmabegroting 2023 hebben wij u het volgende toegezegd: *Onder dierenartsen binnen de gemeente Utrecht is een inventarisatie gedaan waaruit naar voren is gekomen dat er weinig animo is om zich aan te sluiten als partner bij de U-pas. Begin 2023 zal onder de U-pashouders weer een klanttevredenheidsonderzoek worden gehouden waarin expliciet zal worden geïnformeerd naar de behoefte aan een vergoeding voor dierenartskosten. De raad wordt hierover via de Dashboardbrief geïnformeerd.*

In het KTO 2022/2023 is opnieuw uitvraag gedaan naar de behoefte onder inwoners voor de vergoeding van dierenartskosten uit de U-pas. Uit het KTO is gebleken dat de behoefte bij inwoners laag is. U-pashouders geven de voorkeur aan de inzet van het tegoed aan onder andere sport, het OV of de bioscoop. Daarnaast is er nogmaals onder dierenartsen onderzocht of zij interesse hebben om zich als partner (aanbod) aan te melden bij de U-pas of korting willen geven aan U-pashouders. Ook nu bleek dat dierenartsen geen interesse hebben om zich aan te sluiten bij de U-pas. Dit maakt het inrichten van de mogelijkheden om de U-pas in te zetten voor dierenartskosten in de praktijk niet mogelijk.

Studenten met vragen over geld of geldzorgen (motie M280)

Zowel in de [Raadsbrief Minima Effect Rapportage & Update Koopkrachtcrisis](#) van 9 november 2022 alsook in de [Raadsbrief Aanpak koopkrachtcrisis 2023](#) van 23 december 2022 hebben we u verder geïnformeerd over hoe we de [motie](#) 'Zorg voor onze studenten' oppakken. Zo is inzichtelijk gemaakt hoeveel studenten in aanmerking komen voor bijzondere bijstand en waar studenten met geldzorgen terecht kunnen. Naar aanleiding van deze raadsbrieven lichten we nog aanvullend toe waar studenten met geldzorgen terecht kunnen voor ondersteuning en leggen we uit waarom het lastig is een beeld te schetsen van het aantal studenten dat op dit moment in financiële problemen verkeert.

Studenten met geldzorgen kunnen op verschillende manieren ondersteuning ontvangen:

- Binnen de gemeente heeft de schulddienstverlening een eigen jongerenteam. Jongeren, en daarmee ook studenten, met geldzorgen of schulden kunnen daar altijd terecht voor eenmalig advies of een oplossing voor de schulden. Het maakt daarbij niet uit of een jonger inkomen heeft uit studiefinanciering, werk of een uitkering.
- Het buurtteam is ook voor studenten beschikbaar voor vragen over geld of geldzorgen. Zo is het buurtteam aanwezig op alle locaties van het MBO Utrecht en het ROC Midden Nederland. Ook houdt het buurtteam sinds februari 2023 twee dagdelen per week een inloopspreekuur op de Uithof (voor HBO en WO studenten). De Geldzaak sluit hier vanaf 15 juni aanstaande bij aan.
- Verschillende studentenorganisaties en onderwijsinstellingen beschikken zelf ook over noodfondsen, regelingen en hulp die studenten met geldzaken kunnen ondersteunen. Dit aanbod aan hulp voor studenten met geldzorgen of vragen over geld zijn gebundeld en in beeld gebracht. Uiterlijk half mei publiceren wij dit aanbod op een centrale en toegankelijke internetpagina. We zijn op dit moment nog met de betrokken partijen en hun studenten in gesprek over de exacte plek en de promotie hiervan. Zodat we hiermee straks zoveel mogelijk studenten met geldzorgen bereiken.

Er zijn geen cijfers beschikbaar over het aantal studenten dat op dit moment in financiële problemen verkeert of komt. Studenten worden namelijk niet gezien als minima en vallen daardoor niet onder het

Datum 31 mei 2023
Ons kenmerk 11151853

minimabeleid van de gemeente Utrecht. Ook de studentenpartners en onderwijsinstellingen houden over het algemeen ook geen cijfers bij over de studenten met geldzorgen die van hun aanbod gebruik maken. Zij geven aan dat veel studenten niet primair ondersteuning zoeken voor vragen over geld of geldzorgen. Meestal komen deze vragen in combinatie met andere zorgvragen aan bod, zoals studievertraging of persoonlijke problematiek. Toch zien de onderwijsinstellingen en de studentenpartners dat gedurende het schooljaar 2022-2023 meer studenten van hun aanbod gebruik maken dan in schooljaar 2021-2022.

Informeren bijstandsgerechtigden over vrijwilligersvergoeding en belastingregels

Tijdens het commissiedebat over bestaanszekerheid op 19 januari 2023 hebben wij aan u toegezegd de raad in de Dashboardbrief verder te informeren over hoe wij voorkomen dat bijstandsgerechtigden in de problemen komen door te veel ontvangen vrijwilligersvergoeding.

Vrijwilligerswerk is een mooie manier van participatie in de samenleving. Iedereen die dat wil, ook een bijstandsgerechtigde, kan vrijwilligerswerk doen en hiervoor een onbelaste vrijwilligersvergoeding krijgen. De bedragen zijn door het Rijk vastgesteld. In 2023 kan maandelijks tot maximaal €190 aan vergoeding worden ontvangen. Jaarlijks is dat maximale bedrag €1900. Wanneer deze bedragen overschreden worden, ziet de Belastingdienst dit als belastbare inkomsten uit (deeltijd-)arbeid en moeten wij deze verrekenen met de bijstandsuitkering. Als de vrijwilliger kan aantonen dat de overschrijding te maken heeft met een vergoeding voor werkelijk gemaakte kosten, wordt de vrijwilligersvergoeding tot de hoogte van deze kosten vrijgelaten.

Inwoners met een bijstandsuitkering die vrijwilligerswerk doen en hiervoor een vergoeding ontvangen, moeten dit aan ons doorgeven. Gedurende de bijstandsverlening informeren we inwoners geregeld over hun rechten en plichten in de bijstand en wijzen hen op het belang van het doorgeven van (vrijwilligers)werk. Onze medewerkers van de uitkeringsadministratie houden dan de bedragen bij, zodat het overzichtelijk is wanneer het maximum, zowel per maand als per jaar, bereikt is. Zo helpen we voorkomen dat inwoners onnodig in de problemen komen.

Naast wat we als gemeente doen om inwoners met een bijstandsuitkering te informeren, hebben ook de organisaties die het vrijwilligerswerk aanbieden de taak om hun vrijwilligers te informeren over de maximale vrijwilligersvergoeding. Deze organisaties kennen zelf goed de belastingregels die hiervoor gelden.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,